

Sophie

Sonja vraagt hoe mijn week was. Sonja is de psycholoog die ik via mijn moeder heb. Ze heeft een ellenlange wachtlijst, maar via mijn moeder kreeg ik voorrang. Connecties, daar draait het om. Heb je die niet, dan wachten de lijsten. En zie dan maar eens bovenaan te komen. Ik ben me heel bewust van mijn privileges, misschien wel iets te veel. Daarom zit ik bij Sonja. Ze is wel keihard, zei mam, maar ik merk daar tot nu toe weinig van. Tegen mam was ze dat waarschijnlijk. En terecht.

Sonja zit in haar kamer vol boeken en oubollige kunst, en ik in de mijne. We staren allebei naar het scherm van onze eigen computer.

Tja, hoe was mijn week? Zoals alle andere weken. Saai. Eenzaam. Dodelijk vermoeiend. Er is geen uitzicht op verandering. Ik wil weer iets gaan studeren, maar ik weet niet wat. Het enige wat ik zeker weet, is dat ik weg wil bij mam en nooit meer een kunstopleiding ga doen.

‘Slaap je goed?’ vraagt Sonja. Zelf oogt ze vermoeid. Haar bruin-oranje geverfde haar groeit uit, haar scheiding vertoont een brede, grijze streep. Hoe oud zou ze zijn? Toch zeker zeventig. Kwetsbaar. Maar wel met vuurrode lippenstift op, altijd. Sonja komt haar huis niet meer uit. Haar burens doen boodschappen voor haar. Sonja kost 285 euro per uur.

‘Ik slaap alleen maar,’ zeg ik.

‘Je moet wel eten,’ zegt Sonja.

Mijn moeder heeft me naar haar gestuurd omdat ik tien kilo ben afgevallen nadat het uitging met Bas, waardoor ik mijn studie Graphic Design aan de kunstacademie liet verslonzen. Ik kreeg geen hap meer door mijn keel. Mijn maag, mijn darmen, mijn organen, ze persten zich van de zenuwen samen tot een brandend blok. Ik wilde alleen nog maar bij hem zijn, het maakte me niet uit hoe. Dan ging hij maar vreemd, dan nam hij maar veel drugs, dan was hij maar onaardig. Toen ik nog maar achtenveertig kilo woog, haalde mam me weer in huis.

‘Sophie? We hadden het vorige week over je vader. Ik wil dat je me nog wat meer over hem vertelt.’

Ik pak mijn mok gemberthee. De laatste persoon over wie ik wil praten is pap. Sonja werkt hier al weken naartoe en het is me iedere keer gelukt het gesprek om te buigen naar Bas.

‘Jij denkt zeker dat Bas op mijn vader lijkt.’

‘Het lijkt me goed om af te spreken dat we komend uur niet weer over Bas praten. Ik ben niet in hem geïnteresseerd. We zijn hier om jouw gedachten en gevoelens te onderzoeken, niet de zijne. Bas neemt maar een eigen therapeut.’

‘Mijn vader ging tien jaar geleden dood. Zelfmoord. Hij reed tegen een betonnen paal.’

‘Afschuwelijk.’ Sonja weet dit allang, mijn moeder heeft het ook allemaal verteld.

‘Wat voel je erbij als je dit zo zegt?’

‘Niets,’ zeg ik en dat is waar. Mijn probleem is dat ik niks voel als ik aan hem denk. Misschien ben ik autistisch. Dat zei Bas altijd.

‘En toen het net gebeurd was, voelde je toen ook niks?’

Ik denk terug aan die nacht. De eindeloze rit naar Oberhausen. Mam die keihard reed. Annabelle en ik huilend in elkaars armen.

‘Ik was heel bang. Dat is eigenlijk het enige wat ik me herinner

qua gevoel. Heel bang dat ik het verkeerde zou doen. Dus ik deed Annabelle na. Zij huilde, dus ik huilde. Maar eigenlijk voelde ik me een soort zombie, verdoofd. Ik was dertien... Of nee, net veertien.'

Sonja schrijft iets in haar paarse schriftje, waarop mijn naam staat.

'Kun je even proberen terug te gaan naar het meisje dat je toen was?'

Dit vind ik altijd zulke stomme vragen. Wie kan dat? Het is toch altijd hoe je denkt dat je toen was, met de ogen van nu. Het meisje dat ik toen was bestaat niet meer.

Het lijkt een heel leven geleden dat Annabelle me uit bed haalde. Mijn kamer was toen roze. Ik had lang haar. Bleek was ik, en stake-rig. Toen Annabelle zei dat papa een ongeluk had gehad, ging er een vreemd soort energie door me heen. Een euforische schok. Ik vond het heel erg en tegelijkertijd voelde ik dat het me direct context gaf. Het meisje wier vader is verongelukt. Toen ik vijf minuten later zag hoe mijn moeder eraan toe was, voelde ik me schuldig over zoveel egoïsme.

'Ik was een heel dromerig, meisjesachtig meisje. En in die nacht werd ik wakker. Ik realiseerde me dat ik mijn vader helemaal niet echt kende. En dat ik hem nooit meer zou leren kennen. En hij mij ook niet.'

'Dat dacht je. Ik wil weten wat je voelde.'

Ik haat dat gezeur over gevoel. Hoe moet ik nou weten hoe ik me tien jaar geleden voelde? Vaak verzin ik maar wat.

'Hij was niet vaak thuis. Hij was niet zoals de vaders van nu zijn. Hij werkte tot laat, wanneer we ontbeten ging hij mediteren, 's avonds ging hij naar de sportschool of naar de kroeg met zijn vrienden. Op vakanties gingen wij naar het strand of skiën, en hij bleef in het hotel om te bellen en te mailen.'

'Ben je boos op hem?' Sonja breekt een stuk chocola af en steekt het in haar mond. Ik hoor haar zachte gesmak door mijn EarPods.

‘Ja, eigenlijk wel ja. Razend zelfs. Heel lang voelde ik me een soort van schuldig, en probeerde ik me te verplaatsen in de enorme eenzaamheid die hij gevoeld moet hebben. Die ik ook voel. Maar dat hij er zomaar mee kapte, en een enorme puinhoop achterliet voor mama en ons, al die geheimen die hij meenam zijn graf in, iets ergers kun je je gezin niet aandoen.’

‘Die woede, waar zit die?’

‘Hoe bedoel je?’

‘Waar voel je die? Waar in je lijf?’

‘Rond mijn maag.’

‘Woede en boosheid bedekken vaak iets anders. Wat denk je dat eronder zit?’

Ik heb zo’n hekel aan dit soort vragen. Dat ik het zelf moet oplossen. Zij is de psycholoog, kan zij niet gewoon vertellen wat er met me is? En vooral: hoe ik eruit kom?

‘Geen idee. Het is toch niet zo gek om boos te zijn? Hij liet ons in de steek. Hij koos de makkelijkste weg.’

‘Nu relativeer je weer. Hij liet jou in de steek. Hij koos ervoor jou achter te laten met al die trauma’s en vragen, al dit verdriet. Kijk naar het meisje dat je was.’

Ik kijk naar een foto die op mijn prikbord hangt. Ik ben daar vier of zo, en draag een rode sweater met een schildpad erop en zit bij papa op schoot. Het is op het strand van Bergen aan Zee. Toen loog hij al.

‘Ik was het niet waard,’ zeg ik. ‘Niet waard om voor te leven.’

‘Dus, wat voel je?’

‘Waardeloos. Machteloos.’

‘Juist ja, machteloos. Overgeleverd aan machten die geen rekening met jou houden. Onveilig. Sta daar even bij stil.’

Sonja ademt diep in en blaast met kracht weer uit.

‘Adem maar mee.’

Ik doe wat ze zegt. Samen ademen we. Ik probeer zo dicht mogelijk bij dit kutgevoel te blijven. Hoe kan Annabelle zo makkelijk doorleven en ben ik al jaren een probleemgeval?

‘Blijf bij me,’ zegt Sonja. ‘Heb jij weleens gedacht: ik heb geen zin meer in dit leven?’

‘Ja,’ zeg ik.

‘En wat dacht je toen?’

‘Dat ik een blok aan het been van mijn familie ben. Er is altijd wat met me. Als we iets leuks doen, en ik hen zie genieten, maak ik het stuk. Ik zie hen zo hard hun best doen en ik heb dat niet in me, dat mijn best doen. Terwijl ik echt van hen hou, vooral van mijn broertje Mik. Ik vind het voor hem het ergst.’

‘Wat is voor hem het ergst?’

‘Alles. Dat zijn vader ook dood is. Dat hij er ooit achter gaat komen hoe het allemaal zit. Soms denk ik dat er een vloek op ons gezin ligt.’

‘Je projecteert op hem. Ga je nu maar eens bezighouden met Sophie. Met je eigen dode vader.’